

ВНЕСКИ ДО ПФ: ВИКОРИСТАННЯ ПРИВАТНИМ ПІДПРИЄМЦЕМ РОБОЧОЇ СИЛИ ІНВАЛІДІВ

У приватного підприємця – платника єдиного податку працюють кілька найманих працівників, для яких це місце роботи є основним. Один працівник – інвалід дитинства. За якою ставкою слід нараховувати та сплачувати приватному підприємцю внески до Пенсійного фонду від нарахованої цьому інваліду заробітної плати? У Пенсійному фонді стверджують, що норма Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» щодо нарахування внесків у розмірі 4 відсотків не стосується приватних підприємців. Чи є правомірним таке твердження?

Законом України від 09.07.2003 р. № 1058-IV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (далі — Закон № 1058) встановлено, що страхувальниками відповідно до цього Закону серед інших є *фізичні особи — суб'єкти підприємницької діяльності, які використовують працю фізичних осіб на умовах трудового договору або за договором цивільно-правового характеру* (п.1 ст.14). Розмір страхових внесків встановлює Верховна Рада України на підставі внесених пропозицій КМУ разом із проектом закону про Державний бюджет України на наступний рік (п.1 ст.18 Закону № 1058). Законом України від 27.11.2003 р. № 1344-IV «Про Державний бюджет України на 2004 рік» зміни щодо визначення ставок внесків до Пенсійного фонду не вносились.

На сьогодні ставки внесків до Пенсійного фонду визначені Законом України від 26.06.97 р. № 400/97-ВР «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» (далі — Закон № 400). У статті 4 цього Закону зазначено, що *для підприємств, установ і організацій, де працюють інваліди, збір на обов'язкове державне пенсійне страхування визначається окремо за ставкою 4 відсотки від об'єкта оподаткування для працюючих інвалідів та за ставкою 32 відсотки від об'єкта оподаткування для інших працівників такого підприємства*. Аналогічна норма є і в п.4.2 Інструкції про порядок обчислення і сплати страхувальниками та застрахованими особами внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування до Пенсійного фонду України, затвердженої постановою правління Пенсійного фонду України від 19.12.2003 р. № 21-1 (далі — Інструкція № 21-1).

Лише на основі того, що двома згаданими документами визначено, що розмір 4 відсотки під час нарахування страхових внесків застосовується до нарахованої зарплати інвалідів, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях (не написано ж «та інвалідів, які працюють у фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності»), працівники Пенсійного фонду, які надавали консультацію з цього питання, зробили висновок про те, що норми ст.4 Закону № 400 та п.4.2 Інструкції № 21-1 на приватних підприємців не поширюються. Але такий висновок суперечить встановленим ст.7 Закону № 1058 принципам загальнообов'язкового пенсійного страхування. У цій статті, зокрема, записано, що загальнообов'язкове державне пенсійне страхування здійснюється за принципом рівноправності застрахованих осіб щодо отримання пенсійних виплат та виконання зобов'язань стосовно сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Тобто цей принцип унеможливує допущення будь-якої дискримінації щодо зобов'язань сплати страхових внесків до Пенсійного фонду.

Оскільки згідно зі ст. 14 Закону № 1058 фізичні особи — суб'єкти підприємницької діяльності, які обрали особливий спосіб оподаткування і які використовують працю фізичних осіб на умовах трудового договору, аналогічно як і юридичні особи (підприємства, установи, організації) визнані роботодавцями (а відповідно до ст.19 цього Закону на них, аналогічно як і на юридичних осіб, покладено обов'язок нарахування внесків до пенсійної солідарної системи та до Накопичувального фонду), то і всі інші умови, у тому числі і розміри нарахування внесків, порядок сплати та звітності мають бути ідентичними для всіх роботодавців. Тобто внески до Пенсійного фонду на суму нарахованої роботодавцями — фізичними особами заробітної плати інвалідам мають нараховуватися в розмірі 4 відсотків.

Емілія ОРКУШ, консультант з питань оподаткування